

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ในการบริหารจัดการการจัดการศึกษาหากผู้บริหารสถานศึกษาไม่ยอมรับว่าตนเองมีความคิดที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับประสิทธิผล เน้นแต่ในเรื่องของปริมาณที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ ก็เป็นเรื่องยากที่จะทำให้โรงเรียนเข้าสู่ความเป็นสากลได้ (ณัฐยา สิ้นตระกูลผล. 2554) ดังนั้นประสิทธิผลจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งปัจจัยหนึ่ง ซึ่งประสิทธิผล เป็นการแสดงถึงความสามารถขององค์การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย 4 ประการ คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในองค์การ (Integration) การปรับตัวของ องค์การให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม (Adaptability) การปรับตัวขององค์การให้ สอดคล้องกับสังคม (Social relevance) และผลผลิตขององค์การ (Productivity) (อรุณ รักธรรม. 2525) การที่องค์การมีความสามารถในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายต่าง ๆ ที่ กำหนดไว้ได้นั้นจึงจะได้ชื่อว่าองค์การมีประสิทธิผล Etzioni (1964 : 8) และยังหมายถึงสมรรถนะ (Capacity) ขององค์การในการที่จะอยู่รอด (Survive) ปรับตัว (Adapt) รักษา สภาพ (Maintain) และเติบโต (Grow) ไม่ว่าองค์การนั้นจะมีหน้าที่ใดต้องการให้ถูกลง Schein (1970 : 117) ประสิทธิภาพจึงมีความสำคัญต่อองค์การ ไม่ว่าจะ เป็นการช่วยตรวจสอบวัตถุประสงค์กับการจัดตั้งองค์การว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่นอกจากนั้นยังเป็นการประเมินผลสำเร็จกับวัตถุประสงค์ เปรียบเทียบผลงานที่ดำเนินการได้ตามแผนงานกับวัตถุประสงค์อีกด้วย (ชงชัย สันติวงษ์. 2537 ; อ้างถึงใน ภารดี อนันต์นาวิ. 2551 : 204) และสิ่งที่ต้องทำควบคู่ไปด้วยกันกับประสิทธิผลนั้นคงหลีกเลี่ยงไม่พ้นในเรื่องของการบริหารจัดการโดยเฉพาะในปัจจุบันนั้นต้องบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม การบริหารแบบมีส่วนร่วมนั้นมีมาตั้งแต่อดีตจากการที่มนุษย์รวมตัวกันอยู่เพื่อร่วมกันคิดและวางแผนที่จะต่อสู้กับธรรมชาติ การทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยลำพังยากที่จะประสบความสำเร็จแต่หากกระทำในรูปของการรวมกลุ่มกันทำโอกาสแห่งความสำเร็จย่อมมีมากกว่า ประเทศชาติที่มีความเจริญก้าวหน้าได้นั้นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการช่วยเหลือสนับสนุน (Contribution) มีความรับผิดชอบร่วมกัน (Responsibility) (เมตต์ เมตต์การุณจิต. 2553 : 9) การบริหารงานก็เหมือนกับการเอาหลายสิ่งหลายอย่างมารวมอยู่ด้วยกันแล้วก็ใช้หลักการ

บริหารจัดการเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการ ดังคำกล่าวที่ว่า การทำให้หน่วยงานย่อย ๆ ทั้งหลายที่สัมพันธ์อิงอาศัยซึ่งกันและกัน เข้ามารวมทำหน้าที่ประสานกลมกลืนเป็นองค์กรวมหนึ่งเดียวที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ในตัวซึ่งการบริหารแบบนี้เรียกว่า “การบริหารงานแบบบูรณาการ” ซึ่งหมายถึง การ บริหาร การจัดสรร ทรัพยากร ความรู้ ความสามารถ เทคโนโลยี การประสานงานและวิธีการบริหารจัดการ เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ โดยรวมกันทำหน้าที่อย่างกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียว พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) การบริหารแบบบูรณาการจึงเป็นการบริหารงานแบบมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมที่สามารถวินิจฉัยข้อมูล ปัญหา อุปสรรค กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาและดำเนินการให้เป็นไปตามที่ตัดสินใจได้อย่างครบวงจร การบริหารจัดการในปัจจุบันส่วนใหญ่แล้วเป็นการบริหารจัดการจากภายในองค์กร (Inside out approach) ของตนเองต้องปรับเปลี่ยนมาเป็นการบริหารจัดการแบบลดขั้นตอนการทำงานเน้นการมีส่วนร่วม รับฟังความคิดเห็นจากข้างนอกเข้ามาข้างใน (Outside in) ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการเชิงบูรณาการนั่นเองการบริหารจัดการโดยการนำมาใช้ร่วมกันเป็นระบบการบริหารเดียวขององค์กร โดยทุกกระบวนการ ทุกหน่วยงานต้องทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลการรวมเข้าด้วยกันเป็นเนื้อเดียวกัน เรียกว่า บูรณาการ (Integrated)

อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ได้มีกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 (3) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบ จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ และ(4) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชนจัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา มาตรฐานคุณภาพการศึกษา นอกจากนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 มาตรา 15 การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งสถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้และ หมวดที่ 4 มาตรา 23 กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมในแต่ละระดับการศึกษา และใน มาตรา 24(4) ได้กำหนดไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ในทุกวิชา การบูรณาการ หมายถึง การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงศาสตร์ หรือเนื้อหา

สาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดความรู้ที่มีความหมาย มีความหลากหลาย และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน

จึงเห็นได้ว่าในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นจะต้องดำเนินไปให้สอดคล้องกับทิศทางของกฎหมายการศึกษานั้นคือต้องจัดให้มีคุณภาพและมาตรฐานในทุกระดับและทุกรูปแบบเน้นทั้งในด้านความรู้คู่คุณธรรมจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ โดยการมองที่ความสามารถในการทำให้เกิดผล สำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร โดยการเอาเทคนิค วิธีการ ทรัพยากรที่มีอยู่ของแต่ละหน่วยงานมาระดมช่วยกันในการจัดการศึกษาซึ่งเรียกว่าการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการนั่นเอง และจากการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุดรธานีที่ผ่านมาพบว่า การดำเนินนโยบายด้านการศึกษาขาดความต่อเนื่องส่งผลให้การดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล จึงทำให้คุณภาพทางการศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมายนอกจากนั้นพฤติกรรมการสอนของครูยังยึดการสอนแบบท่องจำ ไม่เน้นการวิเคราะห์และนักเรียนก็ไม่ตั้งใจทำข้อสอบ ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่จบมาก็สอนไม่ตรงตามคุณวุฒิ ไม่มีประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญและยังมีครูอีกส่วนหนึ่งไม่ให้ความสำคัญกับการสอน ขาดความรู้ใหม่ ๆ นอกจากนี้กระบวนการบริหารและการจัดการศึกษายังมิได้มีการปฏิบัติอย่างจริงจังที่จะพัฒนาการเรียนการสอน หากมองถึงสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาล้วนแล้วขาดการส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนสามารถบริหารจัดการตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานได้อย่างจริงจัง โรงเรียนขาดการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งบริการชุมชนในการแสวงหาความรู้ที่เหมาะสม ตัวสถานศึกษาก็ขาดการกำหนดทิศทางในการพัฒนาผู้เรียน ครู อีกด้วย และอีกส่วนหนึ่งของปัญหาการจัดการศึกษาได้แก่สถานศึกษาไม่สามารถระดมทรัพยากรจากภายนอกภาคเอกชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการให้ได้มาตรฐานในรูปแบบของการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานยังรวมไปถึงระบบดูแลนักเรียนที่ยังไม่ได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากผู้ปกครอง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนน้อยมากตลอดจนการปลูกฝังจิตสำนึกในความเป็นไทยและวิถีการดำเนินชีวิตที่ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่เยาวชนยังต้องการความร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุนจากทุกภาคส่วน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 รายงานผลการจัดการศึกษาประจำปีงบประมาณ 2557 : 2557)

ในชีวิตความเป็นจริงของมนุษย์เป็นชีวิตที่บูรณาการไม่ใช่ชีวิตที่แยกส่วน แต่เมื่อสังเกตดูการจัดการศึกษาของทุกวันนี้ พบว่าเป็นการจัดการศึกษาแบบแยกส่วน (Fragmentation) ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนในระบบโรงเรียนทั้งในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาที่มีการจัดการเรียนรู้เป็นรายวิชา และไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างวิชาซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหา หรือเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ แยกออกจากกัน ไม่สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ ได้ จึงทำให้คิดหรือทำสิ่งต่าง ๆ เป็นแบบแยกส่วนมาตลอดซึ่งเมื่อให้คิดวิเคราะห์ให้ผู้เรียนพอคิดวิเคราะห์ได้ แต่ถ้าให้คิดสังเคราะห์มักจะคิดเชื่อมโยงองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เรียนมาไม่ค่อยได้ คือไม่สามารถนำความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ มาบูรณาการเพื่อให้มีองค์ความรู้ครบถ้วนสมบูรณ์ในการทำงาน หรือใช้ในการดำรงชีวิตได้ เนื่องจาก การจัดการเรียนรู้ไม่สัมพันธ์กับความเป็นจริงของชีวิตและทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสนระหว่างความรู้ที่เล่าเรียนมาจากโรงเรียนกับการดำเนินชีวิต...จากปัญหาดังกล่าวเพื่อให้การจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และสามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรและสามารถแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาแบบแยกส่วนเป็นเฉพาะ ๆ วิชาได้สถานศึกษาจึงต้องจัดการศึกษาแบบบูรณาการและก็ต้องมีการบริหารจัดการเชิงบูรณาการไปด้วย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2557 : 14)

ดังนั้นเมื่อมีปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้ศึกษาจึงเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี ทั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม ประชาชน และประเทศชาติทั้งในทางวิชาการและทางปฏิบัติ

คำถามในการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานีควรเป็นอย่างไร
2. ปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานีเป็นอย่างไร
3. รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานีเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี ได้แก่ ประสิทธิภาพของนโยบาย ความเหมาะสมของกฎหมายและการบังคับใช้ การมีส่วนร่วมของหุ้นส่วน การบูรณาการแผนกับหน่วยงานภาคี การบูรณาการกติการ่วมกัน การบูรณาการทรัพยากร และการบูรณาการแบบยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาระดับประสิทธิผลและปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี

ศึกษาปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานีประกอบด้วยรายละเอียด คือ

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 834 โรงเรียน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานีดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานีประกอบด้วย

- 2.1.1 ประสิทธิภาพของนโยบาย
- 2.1.2 ความเหมาะสมของกฎหมาย และการบังคับใช้
- 2.1.3 การมีส่วนร่วมของหุ้นส่วน
- 2.1.4 การบูรณาการแผนกับหน่วยงานภาคี
- 2.1.5 การบูรณาการกติการ่วมกัน
- 2.1.6 การบูรณาการทรัพยากร
- 2.1.7 การบูรณาการแบบยั่งยืน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย

- 2.2.1 ความเป็นเลิศทางวิชาการ
- 2.2.2 สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน
- 2.2.3 สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน
- 2.2.4 การศึกษามีคุณภาพตามเกณฑ์ของ สมศ.

3. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

3.1 ประชากร คือ โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในจังหวัดอุดรธานี จาก 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 – 4 จำนวน 834 โรงเรียน

3.2 ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 270 โรงเรียน ส่วนผู้ให้ข้อมูลแต่ละโรงเรียน ได้แก่ ประธานคณะกรรมการรองคณะกรรมการ และคณะกรรมการสถานศึกษา แห่งละ 3 คน

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยจะดำเนินการศึกษาปัจจัยเงื่อนไขที่เอื้อต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี ใช้เวลา 6 เดือน คือ เดือน พฤษภาคม – ตุลาคม พ.ศ. 2556

ระยะที่ 2 การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการ ในจังหวัดอุดรธานี

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 834 โรงเรียน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการค้นหารูปแบบการบริหารจัดการและแนวทาง ในการพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี โดยนำตัวแปร ที่พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติในระยะที่ 1 มาเป็นแนวทางในการตั้งคำถาม
3. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้เทคนิคในการให้ได้ข้อมูลมาโดยวิธีการ ประยุกต์ใช้แผนที่ความคิด (Apply mind map for brainstorming) จากโรงเรียนที่เป็นตัวแทน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 และ เขต 2 จำนวน 1 โรงเรียน และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 และ เขต 4 อีก จำนวน 1 โรงเรียน รวมเป็น 2 โรงเรียน จากนั้นผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อให้ได้ตัวอย่าง ที่เป็นกรอบในการเขียนแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษา ขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานีในระยะที่3 ต่อไป
4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ใช้เวลา 3 เดือน คือ มกราคม – มีนาคม พ.ศ. 2557

ระยะที่ 3 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการ ในจังหวัดอุดรธานี

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดอุดรธานีโดยเน้น ไปที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีทั้งสี่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 – 4
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื้อหาของการวิจัยในขั้นตอนนี้ได้แก่การสร้างแนว ทางการพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจาก
3. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูลในการสร้างแนวทางการพัฒนาการ บริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานีเป็นการนำข้อมูลมา จากผลการวิจัยของระยะที่ 1 และระยะที่ 2 โดยการนำมาผนวกเข้าด้วยกันพร้อมกับหลักการ ที่ได้จากการศึกษาเอกสาร เพื่อทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แล้วนำมากำหนดเป็นแนวทางใน การเขียนรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยใช้เวลา 3 เดือน คือ เดือน พฤษภาคม – กรกฎาคม 2557

ระยะที่ 4 การทบทวนและยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดอุดรธานีโดยเน้นไปที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีทั้งสี่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 – 4

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานีจากผลการสร้างในระยะที่ 3 โดยการจัดทำการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ Connoisseurship

3. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ผู้ที่จะให้ข้อมูลในขั้นตอนนี้ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญจากสาขาต่าง ๆ จำนวน 20 คน

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาในการดำเนินการของการวิจัยในช่วงนี้ใช้เวลา 4 เดือน คือ เดือน กันยายน - ธันวาคม 2557

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษา หมายถึง แนวทางหรือแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัย นโยบาย ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสานสัมพันธ์กับกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพ

สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียน ของรัฐที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 – 4 ซึ่งเปิดทำการสอนระดับประถมศึกษา และขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรา 38 ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ผู้แทนผู้ปกครอง 2) ผู้แทนครู 3) ผู้แทนองค์กรชุมชน 4) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5) ผู้แทนศิษย์เก่า 6) ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ 7) ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุดรธานี เขต 1 - 4

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) หมายถึง สำนักงาน
รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เรียกโดยย่อว่า “สมศ.”
จัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานฯ พ.ศ. 2543 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์
และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการ หมายถึง หนทางที่จะต้องทำตามแล้วทำให้
การบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการเกิดประสิทธิผล ได้แก่

ประสิทธิผลของนโยบาย หมายถึง ผลที่เกิดจากการบูรณาการนโยบายกับหน่วยงาน
ภาคีที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น สาธารณะชน ผู้ปกครอง ประชาชน
ทั่วไป ตลอดจนผู้ผลิตมีความพึงพอใจ

ความเหมาะสมของกฎหมาย และการบังคับใช้ หมายถึง ระเบียบ กฎ กติกา ที่ตกลง
ร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาคีเครือข่ายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและใช้ได้เป็นอย่างดี

การมีส่วนร่วมของหุ้นส่วน หมายถึง การมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครอง และภาคี
เครือข่ายในการบริหารจัดการการจัดการศึกษา

การบูรณาการแผนกับหน่วยงานภาคี หมายถึง การนำแผนของโรงเรียนผนวกเข้า
ด้วยกันกับของภาคีเครือข่ายหรือนำแผนของภาคีเครือข่ายมาเป็นส่วนประกอบของแผน
โรงเรียน

การบูรณาการกติการ่วมกัน หมายถึง การนำข้อกำหนดของสมาชิกภาคีเครือข่ายมา
ร่วมปรึกษารื้อกันและกำหนดเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

การบูรณาการทรัพยากร หมายถึง การนำวัสดุ อุปกรณ์ ของแต่ละองค์กรที่มีอยู่มา
ร่วมดำเนินการเพื่อให้โครงการต่าง ๆ ของสมาชิกเครือข่ายสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

การบูรณาการแบบยั่งยืน หมายถึง การทำให้องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอยู่เข้ามารวมอยู่
ด้วยกันเป็นองค์รวม (Holistic) อย่างมีความสมดุล (Balance) โดยคำนึงถึงความต้องการของ
สมาชิกภาคีเครือข่าย และเกิดความยุติธรรมในสังคมทั้งในสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและ
สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ประสิทธิผลของการจัดการศึกษา หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษา
ของสถานศึกษานักเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและบรรลุ
ตามเป้าหมายวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา

ความเป็นเลิศทางวิชาการ หมายถึง ผลที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นที่ยอมรับของ สาธารณะชน ผู้ปกครอง ตลอดจนประชาชนทั่วไป

สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความกลมกลืนกับสถานะกาลหรือสภาพในปัจจุบัน

สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน หมายถึง ผลการจัดการศึกษาเป็นไปตามหรือใกล้เคียงกับสิ่งที่ประชาชนต้องการให้เกิดขึ้น

การศึกษามีคุณภาพตามเกณฑ์ของ สมศ. หมายถึง ผลการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

1. ด้านการบริหารที่ประกอบด้วย ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมมีภาวะผู้นำ สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารงาน และพัฒนาองค์กรอย่างมีระบบครบวงจร มีการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ซึ่ง หมายถึง ครูผู้สอนมีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ หมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับชุมชนได้ดี และมีครูพอเพียง ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. ด้านผู้เรียน ได้แก่ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีความรู้สึกรักต่ออาชีพที่สุจริต ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และด้านกีฬา

4. ด้านชุมชน หมายถึง สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และ สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการและองค์กรภาครัฐ เอกชน เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน ที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ให้การรับรอง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี ในครั้งนี้จะได้รับประโยชน์ดังนี้

1. ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยเงื่อนไขที่เอื้อต่อรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี
2. ได้แนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการในจังหวัดอุดรธานี
3. ผลการวิจัยสามารถนำไปกำหนดเป็นนโยบายในระดับโรงเรียนเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายเชิงบูรณาการ
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต. 1 – 4 สามารถนำแนวทางไปดำเนินการให้เกิดประสิทธิผลต่อการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงบูรณาการแก่โรงเรียนในสังกัดได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY